

VYRIAUSIOJI TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS

DĖL KONSTANTINO REČKOVO SKUNDO

2023 m. rugsėjo 27 d. Nr. IGN- 7
Vilnius

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (toliau – VTEK): pirmininkas Gediminas Sakalauskas, nariai Virginija Aleksejūnė, Tomas Blinstrubis, Evelina Matulaitienė ir Martinas Žaltauskas 2023 m. rugsėjo 20 d. posėdyje išnagrinėjo Konstantino Rečkovo (toliau – ir Asmuo, dėl kurio veiktas priimtas sprendimas) skundą, kuriuo jis VTEK prašo panaikinti atsakovo – Druskininkų savivaldybės tarybos Etikos komisijos (toliau – Atsakovas, Etikos komisija) 2023 m. rugpjūčio 8 d. sprendimą „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo“ (toliau – Skundžiamas sprendimas, Etikos komisijos sprendimas). Šiuo sprendimu Etikos komisija nusprendė konstatuoti, kad K. Rečkovas pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso (toliau – Kodeksas) 4 straipsnio 1, 3, 5, 6 ir 9 punktų nuostatas.

VTEK n u s t a t ė:

I. Skundžiamo sprendimo pagrindas ir dalykas

1. Atsakovas 2023 m. birželio 12 d. gavo Druskininkų savivaldybės tarybos narės Ingos Salickienės pranešimą „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo elgesio“ (toliau – Pranešimas), kuriame buvo nurodyta, kad 2023 m. gegužės 2 d. Andriaus Tapino (VšĮ „Laisvės TV“) interneto paskyroje facebook.com ir substack.com buvo paskelbta: „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu <.....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo.“ I. Salickienės teigimu, informacija, kad ji neturi vairuotojo pažymėjimo, neatitinka tikrovės, o teiginys „[Inga Salickienė] ėmė išmokas už kurą neturėdama vairuotojo pažymėjimo“ žemina jos garbę ir orumą. Taip pat teigė, kad ji 2023 m. gegužės 10 d. parašė K. Rečkovui el. laišką, prašydama viešai paneigti melagingą informaciją, bet informacijos apie paneigimą ar atsiprašymo iš K. Rečkovo nesulaukusi.

Atsižvelgdama į šias aplinkybes I. Salickienė Atsakovo prašė išnagrinėti ir išsiaiškinti, kuo remiantis ir kokiam tikslui tarybos narys K. Rečkovas ją „apšmeižė, jog ji gauna išmokas už kurą, neturėdama vairuotojo pažymėjimo, bei priimti sprendimą dėl tarybos nario elgesio, pažeidžiančio Etikos kodekso principus, sumenkinant jos įvaizdį prieš visuomenę, pažeminant garbę ir orumą“.

2. Kartu su Pranešimu I. Salickienė Atsakovui pateikė A. Tapino žinutę, kurioje rašoma: „<...> Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai - konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu <.....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“; „Teisės vairuoti neturintys Druskininkų tarybos nariai per kadenciją už kuro išlaidas kompensavosi maksimumą <...>. Už tiek galima nuvažiuoti kiek daugiau nei du kartus apie Žemės rutulį“; „<...> Savivaldybėms bus pateiktas papildomas prašymas <...> kurie tarybų nariai turi vairuotojo pažymėjimus“.

3. Etikos komisija, 2023 m. birželio 20 d. posėdyje apsvarsčiusi Pranešimą, nusprendė

pradėti tyrimą dėl K. Rečkovo veikų atitikties Kodekso 4 straipsnio 1–9 punktų nuostatomis.

4. Pranešimą apie atliekamą tyrimą Atsakovas K. Rečkovui pateikė 2023 m. birželio 22 d. raštu. Etikos komisija tiriamąjį informavo apie 2023 m. birželio 20 d. posėdyje priimtą sprendimą įvertinti jo elgesio atitiktį Kodekso 4 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ir 9 punktų nuostatomis, atsižvelgiant į tai, kad „2023 m. gegužės 2 d. Andriaus Tapino (VŠĮ „Laisvės TV“) interneto paskyroje facebook.com ir substack.com buvo paskelbta jog „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu <.....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“. Tiriamojo buvo prašoma Atsakovui iki 2023 m. liepos 10 d. dėl šių aplinkybių pateikti savo paaiškinimą ir kitus jo turimus įrodymus.

5. Tiriamasis 2023 m. liepos 10 d. Atsakovui raštu pateiktame paaiškinime nurodė, kad su I. Salickienės skunde nurodytais teiginiais jis nesutinka. Teigė, kad K. Rečkovas „niekada jokiais kanalais nėra paskleidęs žinios, kad Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdama vairuotojo pažymėjimo“. Skunde nurodytą „žinią apie I. Salickienę suformavo ir viešai paskelbė žurnalistas A. Tapinas“. K. Rečkovas 2023 m. gegužės 2 d. privačioje žinutėje, skirtoje asmeniškai A. Tapinui, išsakė tik savo asmeninę nuomonę. Žinutėje nebuvo teigiama, kad I. Salickienė „tikrai neturi vairuotojo pažymėjimo“, bet tik pasidalinta savo nuomone. Žinutėje K. Rečkovas nurodė, kad „jo žiniomis, I. Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo“. Duomenys apie vairuotojo pažymėjimo turėjimą asmens garbės ir orumo turinio paveikti savaime negali. K. Rečkovas pateikęs žurnaistui A. Tapinui „savo subjektyvias žinias“, kad I. Salickienė galbūt neturi teisių vairuoti, nesiekė šios žinios išviešinti ar pažeminti I. Salickienės garbės bei orumo. Žinute buvo siekiama atkreipti žurnalisto dėmesį, kad vykdant projektą „Skaidrinam“ vertėtų patikrinti ir kitą informaciją. Žinutėje K. Rečkovas nepateikė jokių konkrečių kaltinimų, pateikta nuomonė nebuvo įžeidžiamo pobūdžio. Tokio turinio žinutę „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu <.....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“ sukūrė ir viešai paskelbė žurnalistas A. Tapinas. Tai, kad paskleistos žinios neatitiko tikrovės, vėliau pripažino ir minėtos žinutės autorius. K. Rečkovas teigia, kad I. Salickienė galimos žalos atlyginimo turi reikalauti būtent iš žurnalisto A. Tapino. Kartu su paaiškinimu Etikos komisijai tiriamasis pateikė žurnalisto A. Tapino interneto paskyroje facebook.com 2023 m. gegužės 2 d. pateiktą aptariamą informaciją atitaisymą: „A. Tapino paskyroje facebook.com interneto puslapyje buvo pateikta tikrovės neatitinkanti informacija, kad <...> I. Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdama vairuotojo pažymėjimo. Ištaisydami klaidą pareiškiame, kad <...> Inga Salickienė išmokų už kurą išmokėjimo metu turėjo vairuotojo pažymėjimą.“

6. I. Salickienės Pranešimas buvo nagrinėjamas Atsakovo 2023 m. rugpjūčio 2 d. ir rugpjūčio 8 d. posėdžiuose. Pastarajame posėdyje Etikos komisija priėmė Skundžiamą sprendimą. Apie Etikos komisijos posėdžius Atsakovas informavo ir K. Rečkovą, ir I. Salickienę.

7. 2023 m. rugpjūčio 2 d. posėdyje, kaip matyti iš Etikos komisijos posėdžio protokolo, Atsakovas apklausė šiame posėdyje dalyvavusią I. Salickienę, kuri nurodė, kad ji tiriamojo buvo prašiusi paneigti A. Tapino interneto paskyroje paskelbtą informaciją, jog „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu <.....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“. Teigė, kad K. Rečkovas šios informacijos nepaneigė, į jos [2023 m. gegužės 10 d.] kreipimąsi nereagavo ir jos neatsiprašė. Išklausęs I. Salickienę Atsakovas jos paprašė pateikti minėtąjį kreipimąsi į tiriamąjį (dėl informacijos paneigimo) ir vairuotojo pažymėjimą. Iš VTEK pateiktos medžiagos matyti, kad Atsakovas šiame posėdyje kitų aplinkybių netyrė ir nenustatinėjo. 2023 m. rugpjūčio 2 d. posėdyje Atsakovas nusprendė: 1) baigti tyrimą dėl K. Rečkovo „elgesio dėl galimai padarytų Kodekso 4 straipsnio 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ir 9 punktų

nuostatų pažeidimo“; 2) nustatyti, kad Etikos komisijos posėdis, kuriame bus vertinami tyrimo metu surinkti duomenys ir priimami Kodekso 9 straipsnyje numatyti sprendimai, vyks 2023 m. rugpjūčio 8 d.

8. Atsakovas 2023 m. rugpjūčio 8 d. posėdyje priėmė Skundžiamą sprendimą, kuriame konstatavo, kad Druskininkų savivaldybės tarybos narys Konstantinas Rečkovas pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 1, 3, 5, 6 ir 9 punktuose nustatytus principus (sprendimo rezoliucinės dalies 1 punktą). Kaip matyti iš Etikos komisijos posėdžio protokolo ir Skundžiamo sprendimo turinio, Atsakovo atstovai atskirai svarstė, vertino ir pasisakė (balsavo) dėl kiekvieno Kodekso 4 straipsnyje įtvirtinto principo galimo pažeidimo ta apimtimi, kaip jie buvo įvardinti tiriamajam pradėjus tyrimą ir jį atliekant. Nagrinėjamu atveju Etikos komisija nusprendė, kad tiriamasis Kodekso 4 straipsnio 2, 4, 7 ir 8 nuostatų nepažeidė, bet Atsakovo sprendimo rezoliucinėje dalyje toks (tiriamajam palankus) vertinimas nurodytas nebuvo.

Atsakovas konstatavo, kad K. Rečkovo žinutė „taip pat, mano žiniomis, praėjusioje kadencijoje vairuotojo pažymėjimo neturėjo <...> Inga Salickienė“ laikytina žinia, o ne nuomone. Taip pat nusprendė, kad tiriamasis melagingą žinią pateikė kaip jam žinomą faktą, siekdamas savo politinių tikslų. Atsižvelgdamas į tai Atsakovas, cituodamas atitinkamus teismų sprendimus, nusprendė, kad K. Rečkovo veika prieštarauja Kodekso 4 straipsnyje įtvirtintiems pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, pavyzdingumo ir atsakomybės principams.

9. Skundžiamame sprendime buvo nurodytas kaip tik toks vertinimo dalykas – „Druskininkų savivaldybės tarybos nario K. Rečkovo elgesys (veiksmas) „pranešant pateiktas“ Andriui Tapinui, dirbančiam VŠĮ „Laisvės TV“, kad Druskininkų savivaldybės tarybos narė Inga Salickienė neva neturi vairuotojo pažymėjimo“. Remiantis K. Rečkovo pranešimu (informacija) 2023 m. gegužės 2 d. Andriaus Tapino (VŠĮ „Laisvės TV“) paskyroje facebook.com ir substack.com interneto puslapiuose buvo paskelbta: „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu <....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“ (toliau – Informacija).

10. Atsakovas savo sprendime (dėstomosios dalies 2 punktą) nurodė, kad tyrimo metu buvo nustatytos tokios aplinkybės: 1) 2023 m. gegužės 2 d. Andriaus Tapino (VŠĮ „Laisvės TV“) interneto paskyroje facebook.com ir substack.com buvo paskelbta Informacija; 2) I. Salickienė 2023 m. gegužės 10 d. kreipėsi į K. Rečkovą su prašymu paneigti A. Tapino interneto svetainės paskyroje paskelbtą Informaciją, kuri jos teigimu, neatitinka tikrovės, be to, pažeidžia asmens garbę ir orumą; 3) I. Salickienė turi teisę vairuoti, jos vairavimo stažas yra kone 30 metų.

11. VTEK 2023 m. rugpjūčio 16 d. gavo K. Rečkovo skundą, kuriuo jis prašė Etikos komisijos panaikinti 2023 m. rugpjūčio 8 d. jo atžvilgiu priimtą sprendimą „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo“. Asmens, dėl kurio veiktas priimtas sprendimas, skundas buvo priimtas.

II. Skundo dalykas ir motyvai

Konstantinas Rečkovas savo skunde VTEK teigia manantis, kad Etikos komisijos sprendimas yra nepagrįstas ir nemotyvuotas, nes:

1. Skundžiamame sprendime buvo netinkamai kvalifikuotos jo (K. Rečkovo) veikos. Tvirtina, kad žinutė „Taip pat, mano žiniomis, praėjusioje kadencijoje vairuotojo pažymėjimo neturėjo kolegės <...> ir Inga Salickienė („Už Druskininkus“)“ laikytina nuomone.

2. Atsakovas, konstatavęs, kad K. Rečkovo veiksmas pažeidė Etikos kodekse įtvirtinto sąžiningumo principą, nenurodė nei konkrečių motyvų, nei konkrečių analizuojamų veiksmų.

3. Etikos komisija situaciją išnagrinėjo nevisapusiškai ir šališkai, ignoruodama ir nevertindama svarbių aplinkybių:

3.1. K. Rečkovas niekada jokiais kanalais nėra paskleidęs žinios, kad „Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“;

3.2. žinią apie Ingą Salickienę suformavo ir viešai paskelbė žurnalistas A. Tapinas;

3.3. K. Rečkovas 2023 m. gegužės 2 d. privačioje žinutėje (skirtoje tik konkrečiai Andriui Tapinui) išsakė tik savo asmeninę nuomonę;

3.4. K. Rečkovas privačioje žinutėje išsakė savo nuomonę, kad I. Salickienė, jo (K. Rečkovo) subjektyviomis žiniomis, neturėjo vairuotojo pažymėjimo;

3.5. vadovaujantis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (LAT) praktika, siekiant tinkamai atskirti žinią nuo nuomonės, svarbiausia yra įvertinti pateikiamo straipsnio kontekstą, autoriaus formuluotes, ar jo teikiama informacija yra suprantama kaip neginčytinas faktas, ar kaip jo asmeninis tam tikrų faktinių aplinkybių vertinimas. Žinios ir nuomonės atskyrimas yra fakto klausimas, kuris sprendžiamas tiriant ir vertinant įrodymų visumą. Vertinant, ar paskleista informacija yra žinia, ar nuomonė, negalima apsiriboti atsietu pažodiniu paskleisto teksto traktavimu, kiekvienu atveju reikia atsižvelgti į teiginio kontekstą, paskelbimo (pasakymo, išspausdinimo ir kt.) aplinkybes ir pan. Darant išvadą dėl paskleistos informacijos pobūdžio būtina atsižvelgti į visą kontekstą, kuriame ji pateikta, informacijos pateikimo konstrukciją, pagal kurią spręstina, ar autorius teikia informaciją apie su asmeniu susijusį faktą ką nors teigdamas, nurodydamas, ar pateikia savo tam tikrų duomenų subjektyvų vertinimą, kaip jis supranta teikiamus duomenis. Nuomonės ir faktus galima atskirti nustačius, ar sakiniai suformuluoti kaip teigimas, ar kaip pasiūlymas, dvejonė, abejonė, klausimas ar dar kitokia forma (žr. LAT 2015 m. sausio 27 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-1-219/2015);

3.6. K. Rečkovas žinutėje neteigė, kad I. Salickienė „tikrai neturi“ vairuotojo pažymėjimo, tik pasidalijo savo nuomone;

3.7. žeminančiais garbę ir orumą laikomi tokie tikrovės neatitinkantys duomenys, kurie įstatymų, moralės, paprotinių normų laikymosi požiūriu pažeidžia asmens garbę, orumą, gerą vardą visuomenėje (LAT 2016 m. kovo 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-141-690/2016);

3.8. vien ta aplinkybė, kad paskleisti duomenys neatitinka tikrovės, dar nepatvirtina, jog pažeisti asmens garbė ir orumas (žr. LAT 2006 m. spalio 11 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-507/2006; 2008 m. rugpjūčio 14 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-390/2008, kt.);

3.9. Duomenys apie asmenį – turi jis vairuotojo pažymėjimą ar neturi, nedaro jokios įtakos asmens garbei ir orumui, taip pat jo reputacijai, institucijos reputacijai ir (ar) jos narių autoritetui. Šiuolaikinėje visuomenėje yra visuotinai normalu tiek turėti vairuotojo pažymėjimą, tiek ir jo neturėti;

3.10. Informacija, neva I. Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo, nepažeidė I. Salickienės garbės ir orumo, tai patvirtina ir pati I. Salickienė savo skunde;

3.11. I. Salickienė yra viešasis asmuo, todėl jos kritikos ribos yra platesnės, ji nesinaudoja vienoda teisine pažeistų teisių gynyba;

3.12. K. Rečkovas privačia žinute A. Tapinui tik pateikė savo subjektyvias žinias, kad galbūt I. Salickienė neturi teisės vairuoti, ir niekaip nesiekė šios žinios viešinti, pažeminti I. Salickienės garbės ir orumo. K. Rečkovas elgėsi sąžiningai, tik pabandė atkreipti žurnalisto A. Tapino dėmesį, kad vykdant projektą „Skaidrinam“ vertėtų patikrinti ir kitą informaciją;

3.13. K. Rečkovas privačia žinute A. Tapinui nepareiškė jokių konkrečių kaltinimų, pateikta nuomonė nebuvo įžeidžiamo pobūdžio. Konkrečiu atveju buvo įgyvendinta Konstitucijos laiduojama teisė laisvai reikšti savo įsitikinimus;

3.14. 2023 m. gegužės 2 d. žurnalistas A. Tapinas savo facebook.com ir substack.com paskyrose paskelbė informaciją: „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – K. Rečkovas, o taip pat jo teigimu <...> I. Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“;

3.15. K. Rečkovas niekur jokiais kanalais niekada neteigė, kad „I. Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“. Šią žinią sukūrė ir viešai paskelbė žurnalistas A. Tapinas;

3.16. visuomenei pateikiama informacija apie tam tikrus įvykius turi būti teisinga, pagrįsta faktais. Pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo nuostatas, žurnalistai turi teikti teisingas, tikslias ir nešališkas žinias, kritiškai vertinti savo informacijos šaltinius, atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus; viešosios informacijos rengėjai, skleidami informaciją visuomenei, neturi iškraipyti teisingos, nešališkos informacijos bei nuomonių; neturi skelbti nepagrįstų, nepatikrintų, faktais neparemtų kaltinimų;

3.17. tai, kad paskleistos žinios neatitiko tikrovės, pripažino ir pats žurnalistas A. Tapinas, iš pradžių paskelbęs atskirą įrašą savo *Facebook* paskyroje, kad pripažįsta, jog paskelbė nepatikrintą informaciją apie pareiškėją, ir prie 2023 m. gegužės 2 d. pranešimo pridėjo komentarą: „ATITAISYMAS: „Informuojame, kad A. Tapino paskyroje facebook.com interneto puslapyje buvo paskelbta tikrovės neatitinkanti informacija, kad „I. Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdamos vairuotojo pažymėjimo“. Ištaisydami klaidą pareiškiame, kad Inga Salickienė išmokų už kurą išmokėjimo metu turėjo vairuotojo pažymėjimą“;

3.18. jei I. Salickienė mano, kad žurnalistu A. Tapino sukurta ir paskleista žinia, nepaisant vėlesnio žinios paneigimo, pažeidė jos garbę ir orumą, ji turi teisę būtent iš žurnalistu A. Tapino reikalauti žalos atlyginimo;

3.19. išsakyta nuomone, kad galbūt I. Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo, K. Rečkovas niekaip nesiekė pažeisti ir nepažeidė I. Salickienės garbės ir orumo ar Druskininkų savivaldybės tarybos reputacijos ir autoriteto;

3.20. K. Rečkovas išsakydamas nuomonę tik pasiūlė pasidomėti faktinėmis aplinkybėmis, vykdant projektą „Skaidrinam“, ir tikrai nesitikėjo ir negalėjo tikėtis, kad žurnalistas A. Tapinas paskleis nepatikrintą žinią, kuri buvo pateikta privataus pokalbio metu.

Atsižvelgdamas į tai K. Rečkovas VTEK prašo panaikinti Skundžiamą Etikos komisijos sprendimą.

2023 m. rugsėjo 20 d. VTEK posėdyje K. Rečkovas nedalyvavo.

III. Atsakovo atsiliepiamas

Atsakovas atsiliepime VTEK nurodė nesutinkantis su K. Rečkovo skundo argumentais ir prašė jo skundą atmesti. Teigė, kad:

1. Etikos komisija gautame pranešime nurodytas aplinkybes tyrė pagal savo kompetenciją, t. y. taip, kaip nustatyta Elgesio kodekse.

2. Etikos komisija išsamiai išnagrinėjo Elgesio kodekse nustatytus valstybės politikų elgesio principus, išanalizavo K. Rečkovo elgesio atitiktį Elgesio kodekse nustatytiems valstybės politikų elgesio principams ir priėmė motyvuotą bei pagrįstą sprendimą dėl tiriamojo veiksmų.

3. Aplinkybė, kad Etikos komisija priėmė K. Rečkovo netenkinantį sprendimą, savaime neteikia pagrindo kaltinti Etikos komisiją „nevisapusišku ir šališku“ skundo nagrinėjimu. LVAT buvo išaiškinęs: „<...> vien tai, kad pareiškėjas nesutinka su sprendimo motyvais, dėl kurių netenkintas jo skundas, nereiškia, kad sprendimas yra formalus, neteisingas, nemotyvuotas, išvados padarytos neištyrus bylos aplinkybių“ (2019 m. liepos 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1091-520/2019).

4. Etikos komisijos sprendime buvo išdėstyti išsamūs motyvai, kokiais veiksmais ir (ar) elgesiu K. Rečkovas pažeidė Elgesio kodekso nuostatas.

5. K. Rečkovas perdavė žurnalistui A. Tapinui ne nuomonę, bet žinią.

Apibrėždamas, kas yra „faktas“, „duomenys“, „žinia“ ir „nuomonė“, bei atskirdamas šias sąvokas Lietuvos Aukščiausiasis Teismas išaiškino: „tai, ar konkrečiame teiginyje yra paskelbta žinia, ar išsakyta nuomonė, turi būti sprendžiama vadovaujantis tuo, kad žinia yra informacija apie faktus ir jų duomenis. Faktas – tai tikras, nepramanytas įvykis, dalykas, reiškinys; duomenys – fakto turinį atskleidžianti informacija; žinia – informacija apie faktus ir jų duomenis, t. y. reiškinius, dalykus, savybes, veiksmus, įvykius, grindžiamus tiesa, kurią galima užtikrinti patikrinimo bei įrodymo priemonėmis. Žinia yra laikomas teiginys, kuriuo kas nors tvirtinama, konstatuojama, pasakoma ar pateikiama kaip objektyviai egzistuojantis dalykas. O nuomonė – tai asmens subjektyvus faktų ir duomenų vertinimas. Žiniai taikomas tiesos kriterijus, jos egzistavimas gali būti patikrinamas įrodymais ir objektyviai nustatomas“ (2022 m. liepos 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-197-421/2022). Todėl šiuo konkrečiu atveju teiginys, kad „Inga Salickienė neturėjo vairuotojo pažymėjimo“, yra žinia (informacija) apie objektyvų faktą (vairuotojo pažymėjimo turėjimą), bei nėra susijusi su subjektyviu faktų ar įvykių vertinimu.

Aplinkybė, kai asmuo nurodo, kad informacija yra teikiama „jo žiniomis“, nepanaikina ir nesumažina asmens atsakomybės, priešingai, – tai yra aiškus pabrėžimas, kad yra perduodama žinutės autoriaus turima „žinia“ (informacija apie faktus ir jų duomenis), o ne nuomonė.

Skundo teiginiai apie neva žurnalistui A. Tapinui perduotą „nuomonę“, „subjektyvią nuomonę“ ar „subjektyvią žinią“ neatitinka K. Rečkovo žinutės esmės ir teksto, todėl atmestini kaip nepagrįsti.

6. K. Rečkovo žurnalistui A. Tapinui perduota žinutė nebuvo privati.

K. Rečkovas Atsakovui nepateikė informacijos apie jį su A. Tapinu siejančius asmeninio pobūdžio santykius, kurie leistų teigti, kad K. Rečkovas žinutę siuntė ne kaip politikas tyrimą vykdančiam žurnalistui, o kaip privatus asmuo privačiam asmeniui.

Teiginį apie „privatų“ susirašinėjimo pobūdį paneigia žinutės išsiuntimo aplinkybės:

pirma, tuo metu žurnalistas A. Tapinas vykdė projektą „Skaidrinam“, t. y. tikrino, ar išmokas už kurą gavę tarybų nariai turėjo vairuotojų pažymėjimus, o surinktą informaciją itin plačiu mastu viešino socialiniuose tinkluose, televizijoje ir kitose informavimo priemonėse;

antra, žurnalistas A. Tapinas buvo nustatęs, kad K. Rečkovas gaudavo išmokas už kurą neturėdamas vairuotojo pažymėjimo, ir tai paskelbęs. K. Rečkovas šio fakto neginčijo;

trečia, K. Rečkovas, tikėtina, siekė „atskleisti“ daugiau „pažeidėjų“, taip nukreipdamas kritiką ir neigiamą informaciją nuo savęs.

Aplinkybė, kad žinia (informacija apie faktus) A. Tapinui buvo teikiama „jam vykdant projektą „Skaidrinam“, pripažįsta ir pats K. Rečkovas.

Teikdamas informaciją žurnalistui apie jo tyrimo objektą ir galimus „pažeidėjus“, K. Rečkovas neabejotinai suprato, kad žurnalistas A. Tapinas renka informaciją ne asmeniniams

tikslams, o jos viešinimui. Tokiomis aplinkybėmis teikdamas informaciją žurnalistui A. Tapinui K. Rečkovas privalėjo suvokti ir priimti tokių savo veiksmų teises pasekmes.

K. Rečkovo teiginys, kad teikdamas informaciją A. Tapinui „niekaip nesiekė šios žinos išviešinti“, prieštarauja logikai.

7. Etikos komisija konstatuodama, kad K. Rečkovas pažeidė Kodekse įtvirtintą sąžiningumo principą, šią išvadą motyvuotai pagrindė.

Vadovaudamasis Elgesio kodekso nuostatomis, sąžiningas politikas pareigas eina sąžiningai ir laikosi aukščiausių elgesio standartų, vengia situacijų, galinčių paveikti sprendimų, kurie sukeltų visuomenei abejonių, priėmimą. Etikos komisija konstatavo, kad sąžiningumas (iš žodžio „sąžinė“) yra dorovės principas, viena iš pamatinių doro elgesio nuostatų, ir apima sąžinės viršenybę bei elgesį pagal jos „priesakus“, tiesos sakymą, garbingą elgesį kitų asmenų atžvilgiu ir kt. Sąžiningo politiko veiksmai vertintini pagal apdairaus, rūpestingo, atidaus, t. y. racionalaus, protingo asmens elgesio adekvačioje situacijoje etaloną.

Nagrinėjamu atveju K. Rečkovas nesiėlgė kaip rūpestingas ar atidus, racionalus ar protingas asmuo. Atvirkščiai, žinodamas, A. Tapinas vykdo projektą „Skaidrinam“, ir vis tiek teikdamas melagingą informaciją, kad Inga Salickienė neva neturi teisės vairuoti transporto priemonės, savivaldybės tarybos narys aiškiai suprato (turėjo suprasti) tokios melagingos žinios perdavimo pasekmes.

Žinoma melagingą žinią, neigiamai apibūdinančią I. Salickienę, tiriamasis paskleidė savo iniciatyva, sąmoningai siekdamas atkreipti A. Tapino (VšĮ „Laisvės TV“), vykdančio tyrimą dėl visų savivaldybių tarybų narių veiklai skirtų lėšų naudojimo, dėmesį (susidomėjimą), kad neva yra daugiau tarybos narių, neturinčių vairuotojo pažymėjimo, bet naudojančių tarybos narių veiklai skirtas lėšas kurui. Informacija apie tarybos narių veiklai skirtų lėšų panaudojimą, taip pat ir kurui, yra vieša, laisvai prieinama, nuo 2015 m. skelbiama Druskininkų savivaldybės interneto svetainėje.

Asmuo, dėl kurio veikos priimtas sprendimas, melagingą žinią pateikė kaip jam žinomą faktą siekdamas savo politinių tikslų (pateisinti savo elgesį dėl tarybos nario veiklai skirtų lėšų panaudojimo, politinio pranašumo ir kt.). Pareiškėjas suvokė (privalėjo ir galėjo suvokti) tokio savo elgesio pasekmes, t. y. kad pateikdamas žinoma melagingą žinią A. Tapinui (VšĮ „Laisvės TV“), vykdančiam tyrimą dėl visų savivaldybių tarybų narių veiklai skirtų lėšų naudojimo, leidžia savo pateiktą žinią apie I. Salickienę paskleisti viešai ir pažeisti I. Salickienės garbę ir orumą.

8. Dėl kitų Elgesio kodekse įtvirtintų valstybės politikų elgesio principų, dėl kurių Atsakovas savo sprendime konstatavo tiriamojo atliktą pažeidimą (pagarbos žmogui ir valstybei, padarumo, pavyzdingumo, atsakomybės), K. Rečkovas nepasisako, tik konstatuoja Etikos komisijos priimtą sprendimą dėl kiekvieno principo, bet jų nekvestionuoja ir neskundžia, todėl Etikos komisija atsiliepime dėl šių principų nepasisako.

9. Etikos komisija nevykdė tyrimo, kaip savo skunde teigia K. Rečkovas, dėl paskleistos žinios, kad „I. Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdama vairuotojo pažymėjimo“. Etikos komisija tyrė veiksmus dėl paskleistos žinios, kad I. Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo.

10. Atsakovas savo sprendime pasisakė dėl saviraiškos laivės principo ir jo ribų. Etikos komisija konstatavo, kad naudojimasis šia laisve negali nepagrįstai varžyti ir (ar) pažeisti kitų asmenų teisių ir laisvių. Savivaldybių tarybų nariai yra viešieji asmenys, jie formuoja politinę kultūrą Lietuvoje.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas buvo konstatavęs, kad „žiniai taikomas tiesos kriterijus, jos egzistavimas gali būti patikrinamas įrodymais ir objektyviai nustatomas. Nuomonė turi turėti

pakankamą faktinį pagrindą, tačiau ji yra subjektyvi, todėl jai netaikomi tiesos ir tikslumo kriterijai, nuomonės teisingumas nėra įrodinėjamas“ (Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. sausio 27 d. nutartis byloje Nr. 3K-3-1-219/2015). Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad nuomonė turi būti reiškiamą sąžiningai ir etiškai, sąmoningai nenuslepian ir neiškraipant faktų ir duomenų; pagrįsta ir objektyvi kritika ginama, jei ji išreiškiamą tinkamai, – neįžeidžiant asmens, nesiekiant jo žeminti ir menkinti, o turint pozityvų tikslą išryškinti asmens ar jo veiklos trūkumus ir siekiant juos pašalinti. Subjektyvūs samprotavimai pripažintini žeminančiais garbę ir orumą (įžeidžiamais), jei jie nesąžiningi, neturintys objektyvaus faktinio pagrindo, suponuoja neigiamas visuomenės nuostatas dėl asmens, apie kurį reiškiamą nuomonė (Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2014 m. vasario 19 d. nutartis, bylos Nr. 3K-3-30/2014). Neetiška, nesąžininga, nesiremiant jokiais argumentais ar faktais arba tam tikrus faktus nutylint reiškiamą nuomonė gali būti pripažinta žeidžiančia asmens garbę ir orumą. „Nuomonė turi būti reiškiamą sąžiningai ir etiškai, sąmoningai nenuslepian ir neiškraipant faktų ir duomenų; pagrįsta ir objektyvi kritika ginama, jei ji išreiškiamą tinkamai – neįžeidžiant asmens, nesiekiant jo žeminti ir menkinti, o turint pozityvų tikslą – išryškinti asmens ar jo veiklos trūkumus ir siekiant juos pašalinti. Subjektyvūs samprotavimai pripažintini žeminančiais garbę ir orumą (įžeidžiančiais), kai jie nesąžiningi, neturintys objektyvaus faktinio pagrindo, suponuoja neigiamas visuomenės nuostatas dėl asmens, apie kurį reiškiamą nuomonė“ (Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2014 m. vasario 19 d. nutartis byloje Nr. 3K-3-30/2014).

Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 5 straipsnio nuostatas, buvo pažymėjęs, kad Konstitucija yra valstybės valdžią ribojanti aukščiausioji teisė, joje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas (*inter alia* 2004 m. liepos 1 d., 2015 m. lapkričio 19 d., 2018 m. kovo 8 d. nutarimai); šis principas suponuoja tai, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, veikdami Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, turi tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus (*inter alia* 2012 m. spalio 26 d. išvada, 2014 m. liepos 11 d., 2018 m. kovo 8 d. nutarimai).

Atsižvelgiant į tai pabrėžtina, kad savivaldybės tarybos nariui Konstitucijos nuostatos sukuria pareigą savo funkcijas vykdyti ir įgaliojimus įgyvendinti vadovaujantis Konstitucija ir teise, o reiškiant įsitikinimus – susilaikyti nuo pareiškimų, kuriais asmenys yra šmeižiami ar pažeidžiama jų garbė ir orumas.

11. Asmuo, dėl kurio veiktas priimtas sprendimas, žinojo, kad A. Tapinas (VšĮ „Laisvės TV“) vykdo tyrimą dėl visų savivaldybių tarybų narių veiklai skirtų lėšų naudojimo, ir žinojo bei suprato, kad jo pateikta žinomai melaginga žinia apie I. Salickienę, Druskininkų savivaldybės tarybos narę, bus plačiai paskleista. K. Rečkovas pripažino, kad informacija A. Tapinui buvo teikiama žinant, kad A. Tapinas vykdo projektą „Skaidrinam“, turint tikslą, kad ši informacija būtų panaudota šiame projekte ir paviešinta (projekto „Skaidrinam“ tikslas – viešinti pažeidimus). Iš K. Rečkovo pateikto susirašinėjimo darytina išvada, kad pats K. Rečkovas inicijavo tokio pobūdžio žinutės (žinia, kad I. Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo) siuntimą A. Tapinui (VšĮ „Laisvės TV“). K. Rečkovas žinomai melagingą žinią paskleidė savo iniciatyva, pateikė kaip jam žinomą faktą siekdamas savo politinių tikslų (pateisinti savo elgesį dėl tarybos nario veiklai skirtų lėšų panaudojimo, siekdamas politinio pranašumo ir kt.).

Atsižvelgdamas į šias aplinkybes Atsakovas VTEK prašo K. Rečkovo skundą atmesti.

2023 m. rugsėjo 20 d. VTEK posėdyje Etikos komisijos pirmininkas nurodė iš esmės tas pačias aplinkybes.

IV

VTEK k o n s t a t u o j a:

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo (toliau –

VTEKĮ) 17 straipsnio 1 dalies 1 punktą, VTEK prižiūri, kaip įgyvendinami Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas, Lobistinės veiklos įstatymas ir Kodeksas, teikia pasiūlymų dėl šių teisės aktų nuostatų tobulinimo ir įgyvendinimo, šiais klausimais priima sprendimus ir rekomendacijas.

VTEKĮ 24 straipsnio 1 dalyje nustatoma, kad tyrimą pagal šio skirsnio nuostatas savo iniciatyva, pagal VTEK perduotą ar kitų pareiškėjų pateiktą pranešimą atlieka ir institucija ar įstaiga, kurioje skundžiamasis asmuo dirba, o kai pranešimas gautas dėl įstaigos vadovo, – šį vadovą į pareigas priimančio ar skiriančio subjekto arba kolegiali valstybės ar savivaldybių institucija. Šio skirsnio nuostatos (įskaitant teisę savivaldybių tarybų etikos komisijų priimtą sprendimą skusti VTEK vadovaujantis šio įstatymo 24¹ straipsniu) *mutatis mutandis* taikomos ir politikų elgesio tyrimams, atliekamiems pagal Valstybės politikų elgesio kodeksą. Pareiškėjas arba asmuo, dėl kurio veikia institucijoje ar įstaigoje yra atliktas tyrimas ir priimtas sprendimas, šio įstatymo 24¹ straipsnio 1 dalyje nurodytų subjektų priimtus sprendimus, išskyrus atvejus, kai galimas valstybės tarnautojų ar pagal darbo sutartis dirbančių darbuotojų Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo pažeidimas tiriamas kaip tarnybinis nusižengimas ar darbo pareigų pažeidimas, gali skusti VTEK per vieną mėnesį nuo skundžiamo sprendimo paskelbimo arba įteikimo dienos (išskyrus Seimo Etikos ir procedūrų komisijos priimtus sprendimus).

Vadovaudamasi VTEKĮ 24¹ straipsnio 13 dalimi, VTEK, išnagrinėjusi skundą, priima sprendimą patenkinti skundą ir panaikinti skundžiamą sprendimą ar jo dalį arba įpareigoti skundžiamą sprendimą priėmusią instituciją ar įstaigą įvykdyti VTEK nurodymą, taip pat atmesti skundą kaip nepagrįstą.

Ginčas šioje byloje kilo dėl Druskininkų savivaldybės tarybos Etikos komisijos 2023 m. rugpjūčio 8 d. sprendimo „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo“ rezoliucinės dalies 1 punkto, kuriuo Atsakovas pripažino, kad Asmuo, dėl kurio priimtas sprendimas, pažeidė Kodekso 4 straipsnio 1, 3, 5, 6 ir 9 punktų nuostatas.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Kodeksas, kurio tikslas – įgyvendinti konstitucinį valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms principą, plėtoti demokratinį valdymą, didinti visuomenės pasitikėjimą valstybės valdžios ir savivaldybių institucijomis, skatinti valstybės politikų ir kandidatų į valstybės politikus atsakomybę už savo veiklą ir atskaitomybę visuomenei (1 straipsnio 1 dalis). Šis kodeksas reglamentuoja valstybės politikų elgesio viešajame gyvenime principų ir reikalavimų pagrindus, taip pat priemones, užtikrinančias valstybės politikų elgesio kontrolę ir atsakomybę už šio kodekso nuostatų pažeidimus (1 straipsnio 2 dalis).

Kodekso 4 straipsnyje nustatomi valstybės politiko elgesio principai ir nurodoma, kad valstybės politikas viešajame gyvenime vadovaujasi šiais principais: 1) pagarbos žmogui ir valstybei – laikosi žmogaus teisių ir laisvių ir jas užtikrina, vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija ir teise, didina pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis; 2) teisingumo – vienodai tarnauja visiems žmonėms nepaisydamas jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, išsilavinimo, religinių įsitikinimų, politinių pažiūrų, amžiaus ar kitų skirtumų; 3) sąžiningumo – pareigas eina sąžiningai ir laikosi aukščiausių elgesio standartų, vengia situacijų, galinčių paveikti sprendimų, kurie sukeltų visuomenėje abejonę, priėmimą; 4) skaidrumo ir viešumo – nekelia abejonių dėl sąžiningumo priimdamas sprendimus, taip pat pateikia visuomenei savo elgesio ir sprendimų motyvus, visada laikosi atvirumo ir viešumo, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, ribojančius informacijos atskleidimą, deklaruoja savo privačius interesus; 5) padorumo – elgiasi deramai pagal einamas pareigas, vengia situacijų, kai politiko elgesys kenktų jo ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, reputacijai ir autoritetui, vengia nesąžiningų pranašumo siekimo būdų, gautą oficialią informaciją naudoja tik pareigoms atlikti ir nesipelno iš jos; 6) pavyzdingumo – deramai elgiasi visuomenėje, laikosi visuotinai pripažintų dorovės, moralės ir etikos normų; 7) nesavanaudiškumo – tarnauja valstybei ir visuomenės interesams,

vengia tariamų ar tikrų viešųjų ir privačių interesų konfliktų, jiems iškilus, imasi visų reikiamų priemonių, kad jie būtų išspręsti greitai ir atitiktų visuomenės interesus, nenaudoja savo pareigų ar padėties siekdamas daryti įtaką kito asmens sprendimui, kuris galėtų būtų naudingas politikui ar jo artimam asmeniui; 8) nešališkumo – neturi sutartinių ar kitų santykių, kurie galėtų kliudyti atlikti valstybės politiko pareigas ir varžytų jo apsisprendimo laisvę priimant sprendimus, taip pat yra objektyvus priimdamas sprendimus ir vengia išankstinio nusistatymo; 9) atsakomybės – atsako už savo elgesį viešajame gyvenime, priimanus sprendimus ir atsiskaito už juos visuomenei.

Valstybės politikų elgesio, kuriuo pažeidžiami Kodekse nustatyti valstybės politikų elgesio principai ir nuostatos, tyrimą atlieka savivaldybių tarybų sprendimu iš jų narių ir gyvenamųjų vietovių bendruomenių atstovų sudarytos etikos komisijos (Kodekso 6 straipsnio 2 dalies 1 punktą). Komisijų darbo ir sprendimų priėmimo tvarką vadovaujantis Kodeksu nustato institucijų, kurios jas sudarė, veiklą reglamentuojantys įstatymai ir kiti teisės aktai (Kodekso 6 straipsnio 3 dalis).

Atlikdama tyrimą, Etikos komisija turi teisę: 1) apklausti valstybės politiką, kurio elgesys tiriamas, bei kitus asmenis, susijusius su valstybės politiko tiriamu elgesiu ar politine veikla; 2) apklausti skundo autorių ir išsiaiškinti apie jo žinomą informaciją apie valstybės politiko galimai padarytą šiame kodekse nustatytų valstybės politikų elgesio principų, nuostatų ar institucijos, kurioje politikas eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose valstybės politikui nustatytų reikalavimų pažeidimą; 3) teisės aktų nustatyta tvarka susipažinti su reikiamais dokumentais ir gauti jų nuorašus (kopijas) bei kitą tyrimui reikalingą informaciją; 4) prireikus išvykti į įvykio vietą; 5) pasitelkti specialistų (Kodekso 7 straipsnio 3 dalis). Atlikdami tyrimą, Etikos komisijos nariai privalo vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais, kitais teisės aktais (Kodekso 7 straipsnio 4 dalies 1 punktą).

K. Rečkovas su Etikos komisijos sprendimu nesutinka ir prašo VTEK jį panaikinti. Savo skunde VTEK Asmuo, dėl kurio veiktas priimtas sprendimas, nurodo tokias, VTEK vertinimo, esmines aplinkybes: 1) Atsakovas netinkamai kvalifikavo K. Rečkovo veikas; 2) Atsakovas tyrimą atliko nevisapusiškai ir šališkai, o priimdamas Skundžiamą sprendimą ignoravo bei nevertino svarbių aplinkybių; 2) žinute (kuria paviešino žurnalistas A. Tapinas), kad I. Salickienė neturėjo vairuotojo pažymėjimo, pateikė savo nuomonę, kuria nesiekė sumenkinti šios tarybos narės garbės ir orumo.

Vertinant Asmens, dėl kurio veiktas priimtas sprendimas, argumentus dėl Skundžiamo sprendimo, VTEK nuomone, reikšmingos tokios nustatytos aplinkybės:

1. Atsakovas 2023 m. birželio 12 d. gavo Pranešimą, kad 2023 m. gegužės 2 d. žurnalisto A. Tapino (VŠĮ „Laisvės TV“) interneto paskyroje facebook.com ir substack.com buvo paskelbta: „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius K. Rečkovas, o taip pat jo teigimu <.....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė I. Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo.“ Pareiškėjos teigimu, *pirmasis teiginis*, t. y. kad „I. Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo“, neatitinka tikrovės, *antrasis teiginys*, t. y. kad „I. Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdama vairuotojo pažymėjimo“, žemina jos (I. Salickienės) garbę ir orumą.

2. I. Salickienė savo Pranešime Atsakovui nurodė, kad ji 2023 m. gegužės 10 d. parašė K. Rečkovui elektroninį laišką, prašydama viešai paneigti šią informaciją (teiginius, jų neišskirdama), bet K. Rečkovas į jos prašymą nereagavo.

3. I. Salickienė Etikos komisijos prašė išsiaiškinti, kuo remdamasis ir kokiam tikslui tarybos narys K. Rečkovas ją „apšmeižė, jog ji gauna išmokas už kurą, neturėdama vairuotojo pažymėjimo, bei priimti sprendimą dėl tarybos nario elgesio, pažeidžiančio Kodekso principus, sumenkinant jos įvaizdį prieš visuomenę, pažeminant garbę ir orumą“.

4. 2023 m. birželio 20 d. sprendimu Atsakovas nusprendė pradėti tyrimą dėl K. Rečkovo veikų atitikties Kodekso 4 straipsnio 1–9 punktų nuostatomis pagal I. Salickienės pranešime nurodytas aplinkybes.

5. 2023 m. birželio 22 d. raštu K. Rečkovui Atsakovas pateikė pranešimą apie jo atžvilgiu pradėtą ir atliekamą tyrimą. Asmuo, dėl kurio veikos priimtas sprendimas, Atsakovo pranešimu buvo informuotas, kad: 1) yra tiriama K. Rečkovo veikos atitiktis visoms (devynioms) Kodekso 4 straipsnio nuostatomis, jų neindividualizuojant, t. y. nenurodant jų (ar kiekvienos iš jų atskirai) galimo sąsajumo su konkrečia faktine situacija, t. y. tiriama K. Rečkovo veika; 2) tyrimo dalykas – Pranešime nurodyta aplinkybė, kad 2023 m. gegužės 2 d. žurnalisto A. Tapino (VšĮ „Laisvės TV“) interneto paskyrose facebook.com ir substack.com buvo paskelbta jog „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius K. Rečkovas, o taip pat jo teigimu <....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė I. Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“.

6. Tiriamasis 2023 m. liepos 10 d. Atsakovui raštu pateiktame paaiškinime nurodė, kad Pranešime dėl jo veikų nurodytos aplinkybės neatitinka tikrovės ir yra nepagrįstos, nes žinutės, kad I. Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdama vairuotojo pažymėjimo, autorystė priklauso ne K. Rečkovui, o tokią žinią paskelbusiam žurnalistui A. Tapinui; be to, K. Rečkovas Atsakovui pateikė įrodymą, kad: 1) jis (K. Rečkovas) žurnalistui A. Tapinui 2023 m. gegužės 2 d. buvo parašęs ir pateikęs tokio turinio žinutę: „taip pat, mano žiniomis, praėjusioje kadencijoje vairuotojo pažymėjimo neturėjo <...> Inga Salickienė“. Apie išmokas už kurą tiriamasis žurnalistui nieko nerašęs; 2) žurnalistas A. Tapinas 2023 m. gegužės 2 d. paskelbė, kad jo (A. Tapino) žinutė, jog „I. Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdama vairuotojo pažymėjimo“, t. y. ta dalis, kur nurodyta, kad „I. Salickienė neturėjo vairuotojo pažymėjimo“, neatitinka tikrovės ir šią žinutės dalį jis (A. Tapinas) viešai paneigė; 3) duomenys apie vairuotojo pažymėjimo turėjimą, K. Rečkovo teigimu, asmens garbės ir orumo turinio paveikti savaime negali, kitaip tariant, jie yra neutralaus, neįžeidžiamo pobūdžio; 4) Atsakovui pranešime nurodytą informaciją būtent šiame pranešime nurodyta apimtimi paskelbė žurnalistinį tyrimą „Skaidrinam“ vykdęs A. Tapinas.

7. Skundžiamame sprendime nurodytas vertinimo dalykas, tiesiogiai susijęs su K. Rečkovo veika: „Druskininkų savivaldybės tarybos nario K. Rečkovo elgesys (veiksmas) „pranešant pateiktas“ Andriui Tapinui, dirbančiam VšĮ „Laisvės TV“, kad Druskininkų savivaldybės tarybos narė Inga Salickienė neva neturi vairuotojo pažymėjimo.“ Iš šios formuluotės matyti, kad Etikos komisija tyrimo metu pakeitė (susiaurino) vertinimo dalyką. Duomenų apie tai, kad tiriamasis iki Atsakovui priimant Skundžiamą sprendimą būtų informuotas, jog jo veikos bus vertinamos ne ta apimtimi, kaip jas Atsakovui nurodė I. Salickienė ir dėl kurių buvo pradėtas tyrimas (teiginys, kad I. Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdama vairuotojo pažymėjimo), VTEK negavo ir iš byloje pateiktos medžiagos nenustatė.

8. Skundžiamame sprendime Atsakovas savarankiškai nustatė vieną, VTEK nuomone, individualių K. Rečkovo veikų vertinimui galbūt reikšmingą aplinkybę, t. y. kad I. Salickienė turėjo vairuotojo pažymėjimą. Sprendimo dėstomojoje dalyje „Nustatytos faktinės aplinkybės“ teigiama, kad Atsakovas, be kita ko, nustatė, kad: 1) 2023 m. gegužės 2 d. Andriaus Tapino (VšĮ „Laisvės TV“) interneto paskyrose facebook.com ir substack.com buvo paskelbta Informacija; 2) I. Salickienė 2023 m. gegužės 10 d. kreipėsi į K. Rečkovą su prašymu paneigti A. Tapino interneto svetainės paskyrose paskelbtą informaciją, kuri, jos teigimu, neatitinka tikrovės, be to, žeidžia asmens garbę ir orumą. Kaip matyti iš Skundžiamo sprendimo turinio, aplinkybių, dėl kurių žurnalisto A. Tapino paskelbta žinutė (būtent ta apimtimi, kuri buvo nurodyta I. Salickienės pranešime ir kuri iki tyrimo pradėjimo momento buvo šio žurnalisto iš dalies paneigta) gali būti teisiškai reikšminga vertinant būtent K. Rečkovo individualią veiką, Atsakovas šiame sprendime nepasisakė ir to nevertino.

9. Skundžiamame sprendime Atsakovas nepasisakė dėl K. Rečkovo tyrimo metu pateiktų argumentų bei teiktų įrodymų: 1) tiriamojo žinutės A. Tapinui turinio ir apimties; 2) teiginio, kad teisės vairuoti automobilį turėjimas ar tokios teisės neturėjimas *ipso facto* asmens garbės ir orumo požiūriu yra neutralus, ir jų atitinkamai nevertino.

10. Skundžiamame Atsakovo sprendime pateikiama vertinamojo pobūdžio teiginių (išvadų), kurių nepatvirtina VTEK gauta tyrimo medžiaga.

Pavyzdžiui, VTEK nėra aišku, kokiais faktiniais duomenimis Atsakovas grindė savo išvadą, kad tiriamasis savo iniciatyva „žinomai melagingą žinią“ pateikė siekdamas savo asmeninių tikslų ir politinio pranašumo. Atsakovas savo sprendime nepateikė įrodymų ir nenurodė, kad būtų apskritai tyręs, ar: 1) 2023 m. gegužės 2 d. informacija apie tai, kad I. Salickienė turi vairuotojo pažymėjimą, buvo visuotinai, taip pat ir K. Rečkovui, žinomas faktas; 2) tiriamasis, teikdamas žinutę žurnalistui A. Tapinui apie I. Salickienę, neabejotinai žinojo ir suvokė, kad sąmoningai teikia „žinomai melagingą žinią“; 3) žinutę apie I. Salickienę tiriamasis teikė savo iniciatyva, siekdamas asmeninių tikslų, nepaisant, VTEK nuomone, visuotinai žinomo fakto, kad tokią žinutę viešai paskelbė būtent žurnalistas A. Tapinas, vykdydamas savo nepriklausomą žurnalistinį tyrimą „Skaidrinam“ (žr. <https://tapinas.substack.com/s/skaidrinam-2023>), apimančią iš esmės visas Lietuvoje esančias savivaldybes. Pastaroji aplinkybė, be kita ko, nurodyta ir Skundžiamame sprendime. Dėl kokių paskatų (savo iniciatyva ar žurnalistu A. Tapino paprašytas ar paklaustas) tiriamasis teikė aptariamą informaciją žurnalistui, Skundžiamame sprendime nėra tiesiogiai įvardijama.

Atsakovas Skundžiamame sprendime konstatuoja, kad „K. Rečkovas sumenkino ne tik I. Salickienės reputaciją, bet sumenkino ir savivaldybės tarybos, kaip institucijos, ir visų jos narių reputaciją ir autoritetą“, bet niekur nepaaiškina ir nepagrindžia to, kaip *de facto* buvo sumenkinta institucijos reputacija ar kitų jos darbuotojų (kurie dėl K. Rečkovo veikų į Atsakovą net nesikreipė) autoritetas pateikus žurnalistui žinutę, kad, K. Rečkovo žiniomis, Druskininkų savivaldybės tarybos narės pareigas einanti I. Salickienė neturi teisės vairuoti.

11. Skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodyta, kad K. Rečkovas pažeidė Kodekso 4 straipsnio 1, 3, 5, 6 ir 9 punktuose įtvirtintus pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, pavyzdingumo ir atsakomybės principus. Atsakovas taip pat vertino K. Rečkovo veikų atitiktį Kodekso 4 straipsnio 2, 4, 7 ir 8 punktų nuostatomis ir konstatavo, kad nagrinėjamu atveju jos pažeistos nebuvo, bet Skundžiamo sprendimo rezoliucinėje dalyje tokio tiriamajam palankaus vertinimo nepateikė.

VTEK, atsižvelgdama į nurodytų aplinkybių visumą, konstatuoja, kad Asmens, dėl kurio veikos priimtas sprendimas,

skundas tenkintinas.

1. Atsakovui, kuris pagal jam pavestas tarnybines funkcijas atliko tyrimą dėl K. Rečkovo veikų atitikties Kodekso nuostatomis, teko pareiga remiantis gautu I. Salickienės pranešimu konkretizuoti, koku būtent pagrindu Etikos komisija pradėjo tyrimą ir dėl kokios konkrečios Kodekso normos pažeidimo yra kaltinamas šis politikas. Tuo tarpu šiuo konkrečiu atveju Etikos komisija pranešime tiriamajam perrašė pranešimo turinį ir pacitavo Kodekso 4 straipsnyje įtvirtintus visus principus.

VTEK pabrėžia, kad pranešimas ar skundas dėl asmenų veikos atitikties teisės aktų reikalavimams, pateiktas Atsakovui (Kodekso 7 straipsnio 1 dalies 1 punktas), šiuo atveju – I. Salickienės pranešimas, yra tik vada (informacija) tyrimui pradėti. Būtent Atsakovui taikoma pareiga išsiaiškinti, kokios pateiktoje informacijoje dėl galimo pažeidimo nurodytos aplinkybės yra reikšmingos, ir tinkamai apibrėžti tyrimo ribas bei aiškiai nurodyti galbūt padarytą pažeidimą

(jo faktinės aplinkybės), t. y. nusprendus pradėti tyrimą būtina aiškiai suformuluoti kaltinimą, nurodant ne tik konkrečias galbūt pažeistas teisės aktų normas, bet ir faktines aplinkybes (veiksmus ar neveikimą), kuriomis buvo pažeisti teisės aktų, reglamentuojančių šio asmens pareigas, reikalavimai. Ginčijamu atveju Atsakovas, pradėjęs tyrimą, K. Rečkovui pateikė ne konkrečius kaltinimus, bet iš esmės tik pranešimą apie I. Salickienės skundą, kuris, VTEK nuomone, pagal turinį buvo susijęs ne tik (ir ne tiek) su paties K. Rečkovo, bet ir su trečiųjų asmenų elgesiu.

Todėl Komisija daro išvadą, kad Atsakovas, tinkamai nesuformulavęs tiriamajam konkrečiaus kaltinimo (dalyko, turinio, ribų ir apimties), pasunkino šiam asmeniui laiduojamą teisę į tinkamą gynybą.

2. Nagrinėjamu atveju taip pat svarbus proporcingumo principo, kuris neatskiriamas nuo teisingumo principo, taikymas. Įgyvendinant teisingumo principą reikalaujama, kad asmeniui skiriama sankcija būtų proporcinga padarytam pažeidimui. Tai, kad R. Rečkovui, atsižvelgiant į jo asmeniškai (ne – žurnalisto A. Tapino) konkrečiai atliktą veiką, pradėdamas tyrimą Atsakovas inkriminavo visus galimus Kodekse įtvirtintų etikos principų pažeidimus, o priimdamas sprendimą konstatavo, kad tiriamasis pažeidė penkias iš devynių Kodekso normas, VTEK vertinimu, yra neproporcinga ir neadekvatu K. Rečkovo atliktiems veiksams.

3. Atsakovas atliekamo tyrimo metu pakeitė tyrimo dalyką ir Skundžamame sprendime K. Rečkovo veikas vertino ne ta apimtimi, kuri buvo nurodyta šiam asmeniui pateiktame pranešime apie pradėtą tyrimą. Apie tai Etikos komisija, kaip matyti iš VTEK pateiktos medžiagos, K. Rečkovo papildomai neinformavo. Tokiais veiksmais Atsakovas šiuurkščiai pažeidė K. Rečkovo teisę būti išklausytam ir teikti tyrimą atliekančiam subjektui savo paaiškinimus. Vien jau ši aplinkybė, VTEK nuomone, yra pakankamas pagrindas Atsakovo sprendimą naikinti.

4. Administracinių teismų praktikoje, aiškinant Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas, kuriomis buvo reglamentuotas individualaus administracinio akto turinys (iki 2020 m. lapkričio 1 d. galiojusi įstatymo redakcija), yra konstatuota, kad akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr. LVAT 2011 m. birželio 27 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A556-336/2011).

Administracinių teismų praktikoje šiuo klausimu konstatuota ir tai, kad viešojo administravimo subjekto priimtas individualus administracinis aktas turi būti suformuluotas taip, jog asmenys, kuriems yra skirtas aktas, suprastų santykių esmę ir turinį bei galėtų įgyvendinti reikalavimus, kuriuos nustato aktas. Dėl to viešojo administravimo subjektas privalo tiksliai ir aiškiai suformuluoti reikalavimus, nurodyti teisės normas ir aplinkybes, kuriomis rėmėsi priimdamas individualų administracinį aktą. Jei viešojo administravimo subjektas ginčijamame akte nenurodo teisinio, faktinio pagrindo ar aktą suformuluoja taip, kad akto adresatams tampa neįmanoma įgyvendinti įpareigojimų, kuriuos nustato aktas, individualus administracinis aktas turi būti naikinamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, kad būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas (LVAT 2013 m. lapkričio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-2124/2013, 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A822-1440/2014, 2015 m. birželio 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A1234-520/2015).

Taigi asmeniui susipažinus su jo atžvilgiu priimtu sprendimu, kuriame konstatuotas

pažeidimas, jame (sprendime) nurodytas vertinimas turi būti aiškus ir motyvuotas, t. y. asmuo turi suprasti, kokiais motyvais ar teisiniu reguliavimu vadovaujantis nuspręsta, kad jo veiksmai laikomi prieštaraujančiais tokiam galiojančiam teisiniui reguliavimui. Sprendimas gali būti skundžiamas nustatyta tvarka, taigi jis turi būti tinkamai pagrįstas ir motyvuotas, pakankamai išsamus ir suprantamas. Sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir argumentacija turi būti žinoma ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu toks sprendimas yra priimamas.

VTEK šiuo konkrečiu atveju nustatė, kad Atsakovas Skundžiamame sprendime vertino ir pasisakė ne dėl visų tyrimo metu jami pateiktų ir kitų juridinę reikšmę turinčių įrodymų, taip pat ir tiriamojo argumentų, o savo išvadas dėl K. Rečkovo veikos grindė ne faktiniais duomenimis, bet iš esmės tik savo subjektyviomis prielaidomis, hipotezėmis, spėliojimais, todėl šis sprendimas, VTEK nuomone, yra nenuoseklus, nepagrįstas ir neaiškus. Iš to darytina išvada, kad Skundžiamas sprendimas neatitinka Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytų individualaus administracinio akto ir jo turinio reikalavimų.

Išnagrinėjusi byloje nustatytas aplinkybes ir atsižvelgdama į nurodytųjų argumentų visumą, VTEK sprendžia, kad Skundžiamas sprendimas nėra aiškus, yra nepagrįstas ir nemotyvuotas, todėl ginčijamą sprendimą laikyti teisėtu ir pagrįstu nėra teisinio pagrindo.

VTEK atkreipia dėmesį į Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, pagal kurią teismo pareiga pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliam atsakymui į kiekvieną argumentą (žr., pvz., Europos Žmogaus Teisių Teismo 1994 m. balandžio 19 d. sprendimą byloje *Van de Hurk prieš Nyderlandus*, 1997 m. gruodžio 19 d. sprendimą byloje *Helle prieš Suomiją*; LVAT 2011 m. lapkričio 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A261-3555/2011 ir kt.). VTEK, nagrinėdama Skundą, veikia ir kaip kvaziteisminė institucija, o priimdama sprendimą vadovaujasi ir minėtąja teismų praktika, todėl dėl kitų K. Rečkovo įvardytų Skundžiamo sprendimo neteisėtumo motyvų ir su tuo susijusių Atsakovo atsiliepimo argumentų nepasisako.

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, vadovaudamasi Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 ir 5 punktais bei 24¹ straipsnio 13 dalies 1 punktu,

n u s p r e n d ž i a:

Patenkinti asmens, dėl kurio veikos buvo atliktas tyrimas ir priimtas sprendimas, Konstantino Rečkovo skundą ir panaikinti Druskininkų savivaldybės tarybos Etikos komisijos 2023 m. rugpjūčio 8 d. sprendimą „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo“.

VTEK, kaip privalomos išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos, priimtas sprendimas gali būti skundžiamas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir terminais.

Komisijos pirmininkas

Gediminas Sakalauskas

Komisijos narė

Virginija Aleksejūnė

Komisijos narys

Tomas Blinstrubis

Komisijos narė

Evelina Matulaitienė

Komisijos narys

Martinas Žaltauskas